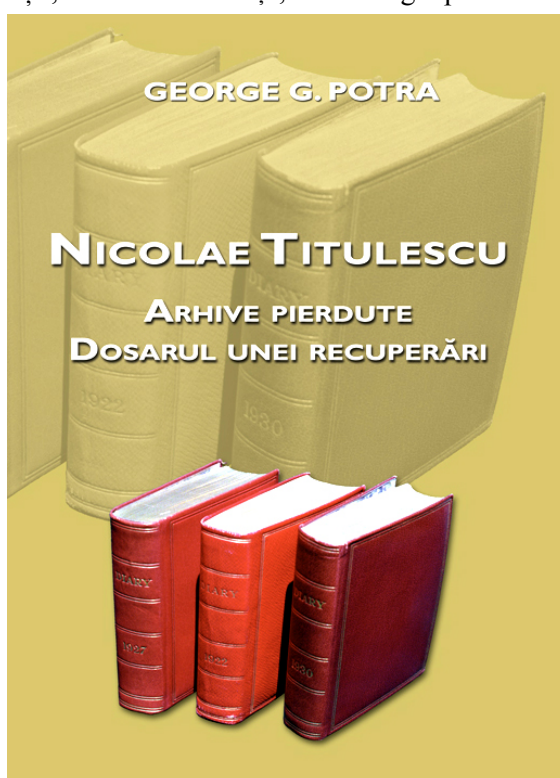

George G. POTRA, *Nicolae Titulescu, Arhive pierdute. Dosarul unei recuperări*, Ed. Altip, Alba-Iulia, 2015, 596 pag. + 209 ilustrații

Noua carte scrisă de George G. Potra, cunoscut specialist care activează de 50 ani în cercetarea vieții, formațiunii și muncii marelui om politic român Nicolae Titulescu a reușit, în cazul de față, să meargă pe urmele descoperirii documentelor lăsate de diplomatul român, dar bine ascunse de urmașii săi. Așa cum precizează autorul, cartea de față este Odiseea „demersurilor științifice legate de salvarea și valorificarea arhivelor, de editarea documentelor diplomatice privind gândirea și acțiunea lui Nicolae Titulescu” (p. 259). Volumul răspunde dezideratului de a rezolva problema sorții documentelor arhivelor lui Nicolae Titulescu răspândite prin lume de zeci de ani. Aceasta întrucât, așa cum ne relevă autorul, diplomatul român călătorea împreună cu o mare parte din documentele oficiale privind politica externă a statului însoțite de notele personale. Toate

aceste acte erau închise în cufere special amenajate, ori temporar depozitate de însuși Titulescu în seifuri bancare, hoteliere, la ambasade străine, la rude sau la colaboratori din afara țării. Căutarea lor a fost o muncă de Sisif. Aceasta a implicat cercetări laborioase în arhive și biblioteci din străinătate, pe urmele lui

Titulescu, ale rudelor și celor apropiați lui – oficialități române și foști colaboratori – unde ar fi putut să se descopere documente lăsate de Titulescu. Cu o obstinație puțin întâlnită, George G. Potra a urmărit locurile unde știa că s-ar putea găsi elemente ale arhivelor Titulesciene. În unele cazuri, puține la număr, a avut succes. În altele, cele mai numeroase, nu s-a bucurat de reușită. Cererile i-au fost refuzate uneori sub diverse motive. A fost evident că erau pretexte. A fost obligat să înfrunte singur situațiile grele, căci nu a primit niciun ajutor din partea oficialităților ori a preținșilor prieteni, cu mici și notabile excepții. Respingerea cererilor de a i se deschide arhivele nu era îndreptățită. Cei care îl respingeau căutau să ascundă un adevăr evident: acum, la mai bine de jumătate de veac de la moartea lui Nicolae Titulescu rândurile scrise de el ar putea aduce la lumină anumite fapte supărătoare pentru politica unor state care se pretind mari puteri. Urmărirea locurilor unde au fost depozitate documente lăsate de Nicolae Titulescu arată că s-a mers mult dincolo de hotarele bătrânului continent european. Este un merit special al cercetătorului de a nu obosi și de a nu dezarma în fața unei încercări care nu a reușit în totalitate. Ea a fost însă reluată. S-a mers mai departe și în final s-a ajuns la un succes, care este concretizat în volumul de față.

Ceea ce s-a publicat în acest volum constituie roadele unei munci de o viață. Autorul, cu merite deosebite în domeniul cercetării, nu consideră că și-a încheiat munca. După cum a declarat în scris, dorește să continue truda sa de detectiv-cercetător pentru dezlegarea cazului arhivelor Titulescu. Așa cum arată în volum, destinele unora dintre documente, despre care are indicii, trebuie încă lămurite și, ca atare, căutarea nu ar trebui abandonată. În acest sens, cartea este și un apel – sperăm nu în van – către instituțiile specializate ale țării noastre de a se alătura acestui demers, imposibil de finalizat de către un singur om.

Este meritoriu că textul actualului volum este sprijinit de o bogată ilustrație, formată din 209 fotografii. Aici a intervenit din nou calitatea de editor a autorului: a știut să aleagă și să selecteze fotografiile de asemenea manieră încât ele să aibă un caracter inedit, sau puțin cunoscute.

Pot să închei felicitând autorul și recomandând această masivă carte, bine scrisă și documentată, un prețios instrument de lucru pentru cercetători, o lectură plăcută, incitantă și instructivă pentru oamenii de cultură.

Radu Ștefan Vergatti